

ANNA SYBERG (1870-1914)

af Marianne Gross udgivet i akvarellen 1-2014

Det har ofte slået mig, at der hos mange kunstnere findes et paradoks, hvor de på den ene side er stålsatte med at forfølge deres kunstneriske mål, og på den anden side er opfyldt af evindeligt tvivl på egne evner. Således også med Anna Syberg. Hun gik på Teknisk Skole i Fåborg fra 1886-1888, hvilket var ganske usædvanligt for kvinder på den tid, og kom vel kun ind fordi faderen, malermester Syrak Hansen, var lærer der. Derefter insisterede hun på at tage sammen med en veninde til København, hvor hun modtog maleundervisning i et årstid. Faderen var ikke ubetinget begejstret, men mente at om ikke andet, så kunne hun jo tjene til sit ophold ved at blive porcelænsmaler eller dekorationsmaler. Det lykkedes hende også senere i en periode at få ansættelse hos den Kongelige Porcelænsfabrik, hvor hun blev såkaldt overglasurmaler på viol- og chrysantemumstellet. I et brev hjem morede hun sig dog lidt over, at hun måtte øve sig i at gøre sit arbejde dårligere, så det kunne komme til at ligne modellen.

Veninden, som hun tog til København med, var Alhed Warberg. Alhed blev senere gift med kredsens førende maler, Johannes Larsen, som var bror til en anden veninde, Christine. Christine blev gift med den betydende maler Sigurd Swane. Anna selv blev gift med Fritz Syberg, som havde arbejdet som malersvend hos Annas far og var blevet gode venner med Annas bror Peter. Disse mennesker udgør vel mere eller mindre kernen i den gruppe, som senere skulle blive kendt som "Fynboerne". Dengang var de bare unge og håbefulde. Senere blev de i samtiden kaldt "Bondemalerne", hvilket vel ikke altid var lige flatterende ment. I samme tone blev Johannes Larsen kaldt "Fuglemaleren" og Anna Syberg "Blomstermaler".

Vi kan i dag undre os over, at disse talentfulde mennesker ikke i deres egen tid helt formåede at få en bred anerkendelse, men det er jo set før - og det kommer nok til at blive set igen - at synet på kunsten ændrer sig. Ud over det, er der også en kønspolitisk diskussion. Man mente oprigtigt ikke, at kvinder havde en plads indenfor kunsten. Selv Annas egen bror, Peter Hansen, kæmpede imod at hun og de andre kvinder skulle repræsenteres på Faaborg Museum, da Fynboerne fik en chance for at udstille en stor del af deres værker på en permanent samling - men det satte også et stort skår i deres forhold.

I 1890 blev Anna forlovet med Fritz Syberg. Hun havde vel kunstneriske ambitioner på dette tidspunkt, selvom der ikke er mange vidnesbyrd tilbage på det. Hun ønskede i hvert fald brændende at slippe væk fra pligterne som husholderske for faderen efter moderens død, og i 1892-1894 bosætter hun sig i København, igen sammen med Alhed og senere med sin søster Marie. Det er i denne periode hun ernærer sig som porcelænsmaler. I et af de breve, hun

i denne periode sender til Fritz har hun skrevet: *"Du maa heller ikke længes efter mig, vær glad ved, at vi har fundet hinanden og ved, at Du er Maler, for det er dog det dejligste paa Jorden, selv om man er fattig og undertiden maa slaas med Billederne."* Det skinner tydeligt igennem, at dette er møntet lige så meget på hende selv som på Fritz.

I 1894 er Fritz endelig ved at slå igennem som kunstner og de føler sig sikre nok på deres økonomi til at indgå giftermål. Der er intet der tyder på andet end at Anna er lykkelig for ægteskabet og for de 7 børn der bliver resultatet af det. Alligevel har Fritz senere fortalt, at han havde en formodning om, at hun måtte kede sig som husmor på landet, så han prøvede at sætte hende i gang med at male igen. Resultatet blev "Mit første forsøg med akvarel", en følsom gengivelse af 3 hyacinter. Dette forsøg afstedkom, at Fritz om aftenen fandt hende opløst i gråd fuldstændig overbevist om, at hun aldrig ville male mere.

Han fik dog lokket hende tilbage til penslerne, og siden da malede hun faktisk primært med akvarel. Det siges, at det var fordi, det var nemt for hende at have materialerne stående fremme, og at hun kunne gå fra et igangværende arbejde, hvis nu børnene eller andre husmoderlige pligter kaldte. For mig er det indlysende, at akvarelmediet også har passet hende godt. Efter at hun fik overvundet sin første skræk, har hun også meget hurtigt fundet frem til at udnytte farvernes transparens og lethed.

Blomsterne blev ved med at være et tilbagevendende motiv for hende. det var ikke kun fordi det har været et nemt motiv at have ved hånden, når man også skulle passe hus og hjem. Hun har elsket deres skønhed og deres livstrang. Det er ikke kun de harmoniske, smukke blomsterarrangementer man ser fra hendes hånd, selvom hun har lavet adskillige mesterlige gengivelser af dette. Mange gange er det vilde vækster, der breder sig ud over hele papiret og ser ud som om, de kunne vokse ud over kanten. Hun var meget syg i lange perioder af sit liv, måske er blomsterne en art kompensation for den livskraft hun selv kunne have ønsket sig.

Selv i de perioder hvor hun opholder sig i København, opsøger hun steder som Botanisk Have og Rosenborg Have for at sidde og male blomster og vækster. Fritz (og til dels Anna) fik en del succes som kunstnere fra omkring 1902 og frem og måtte skiftes til at tage til København for at passe udstillinger og købere. Og da de i 1910 får økonomisk mulighed for at rejse til Italien og bosætte sig i Pisa i 3 år, er det igen blomster, frugtkurve, citroner og rødbeder hun bruger som motiver. Disse billeder er meget varmere i farverne og djærvere i udførelsen - påvirket af sydens farver samt Cézanne og Impressionisterne, hvis billeder hun lige havde set i Paris.

I 1910 sker der det lykkelige for Fynbomalerne, at den succesrige fynske konservesfabrikant Mads Rasmussen får lyst til at oprette et museum for den moderne fynske kunst. Faaborg Museum er en realitet og på 4 måneder blev der indkøbt 200 malerier - også en del af Annas selvom hendes bror, som sad i

indkøbskomitéen havde stemt imod dette. Man havde såmænd stemt imod antagelsen af samtlige de foreslåede kvindelige kunstnere. Til al held lykkedes det ham ikke at holde kvinderne ude af det gode selskab.

På dette tidspunkt lader det endelig til, at det store gennembrud er ved at være nær for Anna Syberg. Ud over at være repræsenteret på Faaborg Museum udstiller hun også på Forårsudstillingen og Efterårsudstillingen på Charlottenborg i København. Så bliver hun syg igen og må opereres, fordi det viser sig, at hun lider af galdesten. Galdesten er en alvorlig sag på den tid, men det er operation sandelig også. Det ved hun godt, men lægerne anbefaler trods alt operationen. I sit sidste brev hjem skriver hun rørende til Fritz: *"Hils alle de søde Unger, Gud ved om jeg ser dem mere. 1000 Kys, Din Anna"*. Anna Syberg døde 4. juli 1914, 2 dage efter operationen.

I foråret 1915 blev der afholdt en stor mindeudstilling i Kunstforeningen i København, hvor hun endelig får anerkendelse og offentlig bevågenhed. Siden er Anna Syberg med største selvfølgelighed blevet respekteret som en dygtig kunstner på sine egne præmisser og central skikkelse i dansk kunst.

Litteratur:

"Anna Syberg" af Lise Funder, 1994

"Blomster" af Jane Schul og Susanne Thestrup Truelsen, 1999

"Kunstnerkoloniernes Danmark" red. Elisabeth Fabritius, 2006